

THE COMPANY "DEL c.z." (CZECH REPUBLIC)
NES NOVA DUBNICA sro (SLOVAK REPUBLIC)
UNIVERSITY OF MALAYSIA PAHANG (MALAYSIA)
UNIVERSIDAD NACIONAL AUTÓNOMA DE MÉXICO (MÉXICO)

DEVELOPMENT OF THE EDUCATIONAL SYSTEM: EUROPEAN VECTOR

MATERIALS
OF THE IV INTERNATIONAL RESEARCH
AND PRACTICAL INTERNET CONFERENCE

September, 15, 2023

Zdar nad Sazavou, 2023

DEL c.z.

DEL c.z. Strojírenská 38, 591 01 Žďár nad Sázavou, CZECH REPUBLIC

Materials of the IV International Research and Practical Internet Conference "Development of the Educational System: European Vector", - 2023.

ISBN 978-966-8796-19-8

Development of the educational system : European vector : Materials of the IV International research and practical internet conference (September, 15, 2023) : collection of abstracts // for the general ed. Ph.D Serhii Onyshchenko. – Zdar nad Sazavou : "DEL c.z.", 2023. – 43 s.

The collection includes materials of the IV International Research and Practical Internet Conference "Development of the Educational System: European Vector". The materials of the collection will be useful for researchers, scientists, graduate students, researchers, teachers, students

The author is responsible for the content of the articles and the correctness of the citation.

© Authors, 2023

© DEL c.z., 2023

CONTENT

BIOLOGICAL SCIENCES. ECOLOGY

Коробчук Л.І.

Сучасні педагогічні та науково-дослідницькі технології підготовки здобувачів екологічних та агрономічних спеціальностей 5

PUBLIC ADMINISTRATION AND ECONOMY

Кириченко Т.Я.

До проблеми методичного забезпечення оцінювання державної підтримки малого та середнього підприємництва 8

HISTORICAL AND LEGAL SCIENCES

Кіпень В.П., Удод М.В.

Проблема внутрішньо переміщених осіб для сучасної України 11

Морозов О.В.

Іспано-американська війна 1898 р.: історіографічний огляд 14

PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

Serhii Onyshchenko

Structure of Information Competence of Future Engineers-Educators 17

Костю С.Й., Чейпеш В.М.

Психологічні особливості виявлення обдарованої дитини 20

Краснов О.В.

Бізнес-освіта в контексті андрагогічного підходу 23

Кутасевич Ю.В., Павлик О.А.

Формування комунікативних умінь в молодших школярів засобом освітніх веб-квестів 26

Мельник І.М.

Особливості соціальної адаптації в дошкільному віці до закладу дошкільної освіти 29

Семенова І.В., Белікова Н.О.

Інноваційні методи навчання майбутніх учителів фізичної культури 32

BASICS OF HEALTH. PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

Федорчук М.І., Сергєєва Т.П.

Спортивні челенжі як мотивація до рухової активності учнів середньої школи під час дистанційного навчання 35

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

Костю Світлана Йосипівна

Кандидат психологічних наук, доцент
(Мукачівський державний університет)

Чейпеш Ванесса Михайлівна

Здобувачка 2 курсу ОС Магістр
(Мукачівський державний університет)

Аналіз наукової літератури свідчить про наявність широкого спектра різноманітних досліджень проблеми навчання, виховання та розвитку обдарованих дітей. Психолого-педагогічні дослідження феномену обдарованості, що мають місце у різних наукових школах та напрямках, визначили розуміння обдарованості, як інтегративної характеристики, що складається як з когнітивної, так і мотиваційно-особистісної сфери (Д. Гілфорд, Е. Ландау та ін.).

Вивчення певних особливостей, як основних визначників розвитку та самореалізації обдарованої особистості, знаходить відображення у працях Д. Рензулі, К. Роджерса, П. Торенса, К. Хеллера, В. Штерна та ін. Важливість потенційного характеру дитячої обдарованості, необхідності врахування вікових особливостей та залежність її прояву й розвитку від соціуму, а також шкільного середовища підкреслено у роботах Ф. Ганьє, А. Лурія, М. Маккобі, Н. Модіано,

Аналізуючи поняття обдарованості, дослідники розглядають різні аспекти та зв'язки. Так, наприклад, дуже часто ставляться питання про зв'язок обдарованості й інтелекту, про роль середовища й спадковості в розвитку обдарованості, про механізми функціонування творчої обдарованості й інші. Д. Перкінсон виділяє три основні напрямки у зв'язку з дослідженням інтелекту: 1) розвиток загального інтелекту; 2) дослідження ефективних стратегій вирішення проблем; 3) специфічність прояву інтелекту в різних видах діяльності. Загальний інтелект зв'язується, згідно з розробками П. Спірмена, А. Дженсена з фактором, що відображає швидкість переробки інформації, а відповідно до досліджень Г. Гарднера можна підрозділяти інтелект відповідно до різних підсистем нервової системи – по спеціалізації й переробці інформації (вербальної, просторової та ін.) [1;4].

Обдаровані діти вільно і швидко оволодівають відповідними вміннями і навичками. Вони показують високий рівень досягнень.

О. М. Матюшкін вважає принципово важливим відзначити, що обдарованість, талановитість необхідно зв'язувати з особливостями властиво творчої діяльності, прояву творчості, функціонування “творчої людини”. У цьому з ним можна повністю погодитися, тим більше, що наші власні дослідження вже протягом досить тривалого часу були орієнтовані саме в цьому напрямку.

Дослідження цілого ряду авторів дозволяють виділити в системі творчого потенціалу наступні основні складові:

– задатки, схильності, що проявляються в підвищеній чутливості, певній вибірковості, перевагах, а також у динамічності психічних процесів;

- інтереси, їх спрямованість, частота й систематичність прояву, домінування пізнавальних інтересів;
- допитливість, прагнення до створення нового, схильність до розв'язку й пошуку проблем;
- швидкість у засвоєнні нової інформації, створення асоціативних масивів;
- схильність до постійних порівнянь, зіставлень, вироблення еталонів для наступного відбору;
- прояв загального інтелекту;
- розуміння, швидкість оцінок і вибору шляхів розв'язку, адекватність дій;
- емоційна забарвленість окремих процесів, емоційне відношення, вплив почуття на суб'єктивне оцінювання, перевагу і т.д.;
- наполегливість, цілеспрямованість, рішучість, працьовитість, систематичність у роботі, сміливе прийняття розв'язків;
- творчість - уміння комбінувати, аналізувати, реконструювати, схильність до зміни варіантів, економічність у розв'язках, використанні засобів, часу і т.д.;
- інтуїтивізм - здатність до понадшвидкого розв'язку, оцінок, прогнозів;
- порівняно більш швидке оволодіння вміннями, навичками, прийомами, оволодіння технікою праці, ремісничою майстерністю;
- здатності до вироблення особистісних стратегій і тактик при розв'язку загальних і спеціальних проблем, завдань, пошуках виходу в складних, нестандартних, екстремальних ситуаціях і т.п.

У цей час у психології - зарубіжній та вітчизняній - велика увага приділяється вивченню фундаментальної здібності людини - творчості як здібності неординарно й оригінально вирішувати проблемні ситуації. У зарубіжній психології цю здатність називають креативністю.

Серед суб'єктивних і об'єктивних перепон, які стоять на шляху розпізнавання дитячої обдарованості, вкажемо наступні: надмірна довіра до тестування; стереотипні очікування; несприятливі умови її розвитку; особливості поведінки (наприклад пасивність); недостатня кількість відомостей про дитину. Найбільш серйозними і поширеними помилками у виявленні дітей з високим інтелектом є стереотипні очікування, які складаються під впливом інформації про результати попередніх досліджень і життєвих уявленнях про обдарованих дітей.

Наразі існують конкретні програми відбору обдарованих дітей у різних галузях знання та творчості. Для виявлення обдарованих дітей найбільш широко застосовуються стандартизовані методи виміру інтелекту, серед яких перевага віддається тим, що дозволяють визначати рівень когнітивного й мовного розвитку дитини (шкала інтелекту Стенфорд-Біне; векслерівська шкала інтелекту для дошкільників і молодших школярів; тест Слоссона для виміру інтелекту дітей і дорослих; рисунковий текст на інтелект та ін.). Розроблені також стандартизовані тести досягнень для школярів, призначені для виявлення дітей, які мають виняткові здібності в основних навчальних дисциплінах: читанні, математиці та

природознавстві (стенфордський тест досягнень для початкової школи; тести загальної підготовленості) [2;3].

В умовах демократизації українського суспільства та національної освіти, враховуючи складність та багатогранність завдань, необхідно залучати до управління розвитком обдарованих дітей працівників закладу освіти, батьків, фахівців, громадськість, соціальних партнерів тощо.

Список використаних джерел:

1. Атаманчук Н. М. Особливості діагностики обдарованості дітей/Н. М. Атаманчук// Методичні основи діагностики академічної обдарованості учнів (з урахуванням специфіки освітніх галузей): Зб. наук. праць. – К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2011. – С.82-87.

2. Клименюк Ю.М. Обдаровані діти, їх виявлення та діагностика // Проблеми освіти: збірник наукових праць. – Спецвипуск. – Вінниця-Київ, 2015. – С. 46-50

3. Пашнев Б. К. Психодіагностика обдарованості / Б. К. Пашнев. – Х.: Вид. група "Основа": "Тріада +", 2007. – 128 с.

4. Психологічні особливості підготовки педагогів до роботи з обдарованими дітьми: навчальний посібник / В. С. Бажанюк – К.: Інститут обдарованої дитини, 2015. – 166 с.

Development of the Educational System: European Vector

Collection of abstracts

Responsible for computer typesetting – Serhii Onyshchenko

The authors are responsible for the selection, accuracy of the facts, quotations and other information

Printed from the original layout provided by the author

DEL c.z. Strojírenská 38, 591 01 Žďár nad Sázavou,

CZECH REPUBLIC